

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló”: a vobis institutum ad catholicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytüzészekben.

V é r v á d.

Október utolsó vasárnapján vér folyt a lipótmegyei Csernován. A fellázadt tót néppel szemben a csendőrség fegyverét használta s tizenkét halott, meg egy sereg sebesült maradt a csatatéren.

Körülbelül tisztán áll előttem a helyzet képe. A csendőrség nem hibázott, mikor a végső szükségben fegyverét használta. Élete forgott veszedelemben, mást nem tehetett. Lőtt s a halál hamarosan csunya aratást csinált a lázadók soraiban.

Liberális lapjaink tele vannak a lázadó tótok s elsősorban a felbujtójuk, Hlinka András elleni vádakkal. Isten és ember előtt ezt a magáról megfeledezett, a magyar állameszme ellen való lázítás miatt elítélt, egyházi főhatósága által hivatalától felfüggesztett papot teszik felelőssé a vasárnap kiontott véért.

Részben igazuk van. Eszem ágában sincs ezt a hazája ellen lázító papot védelmezni. Bűne nagy, lelken tizenkét megölt ember vére szárad. De mikor annak a csernovai tragédiának az okait vizsgálom, nem tehetek róla, de nem tudok annál a lázító tót papnál megállapodni. Igazságérzetem tovább kutat, emlékezetem vissza

visz tíz évre, a liberalizmus végvonaglásának, a Bánffy választásoknak idejébe.

Mert nézzük csak, mi is történt akkor nagy Magyarországon, a szabadság hazájában?

A világszerte levezélt hazug liberalizmus nálunk örökéletűnek tartotta magát. Nem értette meg az idők szellemét s a haladók vén ember makacsságával kapaszkodott minden eszközbe, mellyel nyomorult, tengődő életét fenttarthatónak vélte.

A vén bűnös gonoszsága toronymagasságu lett már. A gazdasági téren tönkre tett mindenkit, akít lehetett. A főurakat nyakig merítette az adósságba, a birtokos osztály lábai alól kihúzta a földet, a régi, híres magyar dzsentri hivatalkereső, talpnyaló, elvtagadó páriává tette, a kisipart megölte, a népet Amerikába űzte. Aztán betört a szentélybe. A kereszténységet megalázta, szentségeinket megrabolta, a vallástalanságnak tág kaput nyitott. S a magyar föld letarolt virágai helyén egy új virág nyílt. A zsidóberék, az új földesurak, a bankárok, a regalebérlok, a gyorsvonati tempóban gazdagodó falusi szatócsok *mákvirága*.

Ebben az időben lépett ki a küzdő-térre nemes eszmék, ideális célok érdekében a *keresztény néppárt*, hogy megmentse

azt, amit még lehet menteni. A kereszténység védelmének, a szegény nép felsegítésének, a gazságok letörésének jelszavát tűzte zászlajára s így indult a harcba.

Írtózatossá reakció támadt e törekvések elnyomására. A liberalizmus nem akart meghalni. Gajáriék „láncos golyókról” beszéltek, Wlassics miniszter „muló tünevénynek” nevezte el a néppártot. Ezek az emberek nem értették meg korukat.

De a vakmerő könnyelműséggel ki-dobott jelszavak igazságát be kellett bizonyítani.

1896-ot irtak. A fiatal néppárt főleg az ország legműveltebb, és legvallásosabb részeinek körületeire vetette magát. Így lett küzdelmeinek s részben győzelmeinek színtere a kulturailag legfejlettebb Dunántúl s a vallásos tót nép-lakta északnyugati felföld.

Itt, főleg az utóbbi helyen űlte aztán orgiait a vergődő liberalizmus zsarnoksága. Tarnóczy iskolát alapított. Stomfán 18 fokok hidegben 48 órán át fagyasztották a hitéhez hű tót népet; Várnán a hideg templom hideg, kemény kővezetere szórt szalma volt két éjszakán át a néppárti választók párnája. Fedél nélkül, élelem nélkül, egy pohár melegítő ital nélkül várt

A fegyver.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

(Folytatás.)

II.

A 27-es szám.

Szunyogh Kálmán tíz esztendeig titkára volt egy közlajfinomító részvénytársaságnak, amelynek élén Madarassy László állott. Tudták róla hogy szenvedélyes játékos, de szemet hunytak e hibája előtt, mert szorgalmas, lelkiismeretes tisztviselőnek ismerték. Főnöke egy napon maga elé hívatta és százezer forintot adott át neki azzal az utasítással, hogy másnap korán reggel személyesen vigye az osztrák-magyar bank budapesti fiókjához. A titkár átvette a pénzt s mielőtt odahagyta hivatalát, gondosan szekrényébe zárta... Másnap reggel földült arccal rohant be főnökéhez. Éjszaka betörők jártak az irodában, fölnyitották a szekrényt és elvitték a százezer forintot... Az esetről tüstént jelentést tettek a rendőrségnek és megindult a nyomozás. A helyszíni szemlén megállapították, hogy a szekrény zárja érintetlen; a betörést tehát maga Szunyogh Kálmán követte el. A titkár önértetesen tiltakozott a szörnyű gyanú ellen; égre-földre esküdzött, hogy ártatlan, de hiábavaló volt minden védekezése. Ásztala fiókjában, írásai között egy fenyegető levelet találtak, amelyben felszólítják, hogy huszonegy óra alatt fizesse ki tartozását, különben a fedezettel adott hamis váltót prezentálni fogják a kibocsátónak... A levél alatt olvashatatlán aláírás. A szerencsétlen ember azzal védekezett, hogy azt a levelet nem ő hozta intézték. Valaki oda csempészte a fiók-

jába: tagadása azonban mitsem használt... Sikkasztott, hogy a uzorást kifizethesse és visszakapja a hamis váltót. Így hangzott a királyi ügyész vádja. Főnöke könyörgött neki, hogy adja vissza a pénzt, nem lesz semmi büntődése, de ő csak meg maradt amellett, hogy ártatlan... Letartóztatták... Két izben is elhalasztották a főtárgyalást, Szunyogh Kálmánt két és fél esztendei fegyházbüntetésre ítélték. Ilyen előzmények után került az illavai fegyházba, ahonnan a felügyelőbizottság jóvoltából most föltételes szabadságra bocsátják.

Ott áll az őrmester előtt. Ruhája gyűrött nadrág, még gyűröttebb fekete kabát, puha fehér ing, lakkcipő. Hóna alatt batyú; jobbában cilinderét szorongatja. Ebben a ruhában állt a bíróság előtt is, mely elítélte őt. Gelencsér vörös papírlapot vesz elő és fenhangon, hadarva olvassa:

„Sikkasztás büntetése miatt két és fél esztendei fegyházra ítélt Szunyogh Kálmán, budapesti születésű, 36 éves részvénytársasági titkár büntetése háromnegyed részének kitöltése után, jó magaviseletére való tekintettel, a büntető törvénykönyv 48-ik szakaszának második bekezdése alapján föltételes szabadságra bocsátatván, a mai napon szabadlábra helyeztetik...” Megértette, amit felolvastam?

A halotthalvány fiatal ember halkán feleli:
— Megértettem!

— A fegyintézetben szorgalmas munkájával huszonegy hónap alatt kétszázötven forintot keresett, amely összeg önnök ezennel átadatik.

— Köszönöm!

— Azonkívül a rabegyházyó egyesület nyolcvan forint segélyben részesíti.

— Azt a segélyösszeget nem kértem. El sem fogadom.

— Nézd csak, nézd! Milyen büszke! Ha nem fogadja el, visszaküldetik. Punktum!... Most pedig forduljon hátra!

Szunyogh Kálmán hátrafordul s amint meglátja nagyszüleit, leejti batyuját, kalapját. Közéledni akar hozzájuk, de mintha gyökereket vert volna a lába, helyén marad. Azok pedig hozzásiatnek és gyöngéd szeretettel simogatják.

— En vagyok, Kálmánkám!... A nagyapó! ... No, no! Térj magadhoz! Úss a szivedre és parancsolj neki, mint ahogy én parancsolok.

E a nagyapó addig-addig biztatja, vigasztalja unokáját, amíg ő maga is eltakarja arcát és sir, sir keservesen.

— Csit, Barnabás!... Mondottam ugy-e, maradj otthon!... De nem ő mindenáron jönni akart... Ne sirj, ha mondom! Az lesz a vége, hogy engem is megrikatsz... Pedig hát nincs okunk szomorúságra. Vége a rablásnak! Kálmán szabad!...

— Aldja meg az Isten, nagyanyó!
— Ne vesztegessük az időt. Egy óra múlva indul a vonat... Menjünk!

— Hová?

— Milyen kérdés! Haza!... Vissza az elhagyott kis fészekbe.

— Hogy újabb mártíromságot szenvedjek végig? Mintha már látnám a régi jó barátokat, amint hidegen elfordulnak tőlem; az ismerősöket, amint ujjal mutatnak rám: „Nézzétek Szunyogh Kálmánt! Most érkezett meg Illaváról, a — fegyházból!...” Nem, kedves nagyanyó: nem megyek haza!

— Ki sem lépsz az utcára. Mindig velünk,

Mai lapunk 4 oldal.

00000514

a szegény néppárti tót választó a szavazásra s mikor a sor reá került, az eladósodott, zsidó uzsorások zsebjében vergődő liberális választási elnök a következő módon fogadta:

- Mi a neve!
- Kibecskó Jano.

— A választók névjegyzékébe János van beírva. Mehet!

Vagy:

- Hány éves?

— Huszonkilenc.

— Itt az áll, hogy még csak huszonnyolc múlt. Mehet!

Vagy:

- Mi a foglalkozása?

— Kérem, vadász vagyok.

— A vadászat nem foglalkozás, hanem passzió. Mehet!

És így tovább.

Igy utasítottak el, így sikkasztottak el 600, 800, 1000, 1200 néppárti szavazatot, mert a halállal küzködő liberalizmus jelöltjének *győznie kellett!* Szem és fültanuló hallottam hogy ekkora gazság láttára intelligens néppárti választók kiáltottak fel elkeseredésükben: „Ha Isten van az égben, hogy tűrhet el ekkora gonoszságot?!”

Ennek az istentelenségnek a következményei aztán el nem maradhattak.

A tót népet ismerem. Szelid, mélyen vallásos, fellebvalóit tisztelő, szorgalmas nép. De banni kell vele tudni, mert olyan, mint az elefánt. Sokáig tűr, látszólag érzéketlen, de mindent megjegyez magának. Nem siet, de nem is felejt. Csendesen szőrődik össze lelkében a keserűség, de ha egyszer megtelt a pohár, akkor létezhetlen.

Állítsuk be most ezt a népet a fennebb megrajzolt keretbe. Ez a nép látta azt, hogy az ő pénze adóra jó, vére, gyermeke katonának jó Magyarország számára, de ha öt évenként egyszer Isten és ember

előtt szent és sérthetetlen jogaival élni akar, akkor kirugják, mint a kutyát, páspártúval ellátott pajeszos zsidógyerekek szabadon vásárolják szavazatait, gyalázzák, köpködik papjait, a magyar „urak” melleg szobából jó ebéd mellett mulatnak éhségén, didergésén, a szolgabírók által vezényelt magyar csendőrök puskatussal verik, taszítják s ha panaszkodni, zúgolódni mer, le is szurják: *akkor emek a szelid, jó népnek a szive megállt keserűséggel a magyar haza ellen s csak gyújtó szikrára volt szükség, hogy elkeseredése lángra lobbanjon.*

A keresztény néppárt a hazának akarta nevelni ezt a népet, mely ezer éve élt velünk békés egyetértésben. A hazug szabadelvűség nem engedte. Félek, hogy a csernovai eset első de nem utolsó felfakadása annak a kelevénynek, melynek méreganyagát a magyar liberalizmus ojtotta a nemzet testébe. Ő maga elpusztult, de fulánkja bennünk maradt s a mondó vagyok, hogy ember legyen aki kihuzza.

Szigma.

Őskori honvédelmi vonalak Fejérmegyében.*)

Manap, midőn a demokráta áramlat a történeti Magyarország feltorgatására tör, midőn az Istenben való hit és honszeretet helyébe Pikler és a társadalmi tudósok az önző érdek bálványát állították fel; midőn a magyar középosztályt kiforgatta birtokából az öclémesek hada és néptünk özönlik Amerikába: manap — mondom — még inkább kell forgatni őseink viselt dolgainak kró-

* Bartalos Gyula dr. a kitűnő régész a minap történelmi kutatók előjából bennta megértenet, hogy történelmi tanulmányait, a helyszínen szerzett tapasztalataival erősítse. E cikket lapunk a Fejérmegyei Napló számára volt szíves írni. Midőn értekeztetést készített, arra kérjük, hogy a cikk végén említt szavakat, hogy még sok lehetne a mi megyénk múltjára vonatkozólag írni, váltás váltóra s ajándékozza meg lapunkat, illetőleg Fejérmegye közönségét a mult nagy események minél részletesebb leírásával. Az olvasókönnyű csak a legmelyebb hátat fogja iránta érezni, lapunkat pedig mindig a legnagyobb örömmel hoesztjük rendelkezésére. (Szuk)

nikait, hogy tőlük tanuljuk meg a hazaszeretetet, erőt merítsünk önfeláldozó példáikból, megacélozzuk jellemünket az új tatár hordák és pusztító török janicsárok ellen.

Igen, de mi ujat írhatok én — barátim szíves felszólítására Károly János c. püspököt nagy kötetben lerakott gazdag, adat kincstára után? Ki ne ismerné e megyében Árpád honfoglalásának itt lezajlott eseményeit? Ki ne volna itt büszke a királyi városra, az Árpádok nagy multu Fehérvárjára? Kit nem szőlít kegyeletre szent István Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt bazilikája, mely éppen e válságos idők előtt lépett elő Erdi és Henszlmann Imre ásatása folytán a napvilágra?

Mégis tollat fogok, hogy ismeretlen, vagy legalább kevesek által ismert történeti dolgokról írjak: ez pedig a Fejérmegyében található ősi honvédelemnek hadászati vonalairól szól.

Igaz ugyan, hogy ezeknek eredete elvész az ősidők homályába, lehet, hogy a leletek szerint — a kelta népek alkotották; de az már biztos, — a német krónikások egybevágó tanúsága szerint, hogy azokat a mi fajtánkbeli avarok rendezték be szervez egészségé és kiterjesztvén egész Avariára, hatalmas védőművek gyanánt használták.

Továbbá, krónikáink szerint az is bizonyos, hogy a magyarok is ezen Csörsz- vagy Ördögárokknak nevezett védővonalak mellett vívták meg döntő csatáikat. Így például Géza és öccse, szent László a magyaródi vonal felhasználásával tört össze a németlelkű Salamon Markhard és Svantopluk kétszerte nagyobb seregét.

Ámde tartuk magunkat Fejérmegye területéhez.

Bizonyos a Névtelen jegyző szerint (kit hiába kartak némely tudósok hiféletől megfőszteni, kinek adatait mindig igazolja a való) bizonyos mondom, hogy Árpádnak a Dunántul elfoglalására indított egyik serege itt Pákozdnál ütött táborát, majd később Kézai szerint maga Árpád is Fehérvár tájékán a Noe hegnyen ütötte fel sátorát, (a honfoglalók itten való megteleplését

csak velünk lesz! Megéltünk hármascskán a Barna nyugdíjából... Aztán ne feledj: ártatlanul itéltek el...

— De a gyalázat bélyegét ide sütötték a homlokomra, hogy első pillanatra is életentsen tőlem mindenkit. És ezt a bélyegyet nem mossa le többé semmisen. A jó emberek megsajnálak, de meg nem bocsátanak... Hát én nem megyek vissza a jó emberek közé... Félek tőlük és atól tartók, hogy megaláztatásom közepét, ártatlanságom tudatában valami rettenetes bűnre vetemedem.

Erre már Gerencsér uram is közbeszól:

— Sohse teketóriázzék annyit. Mondjon a világ, amit akar. Hová az ördögbe mehetne, ha nem haza?

— Mit tudom én?... Eyy más világ-részbe...

— Ohó! Ne feledd, öcsémuram, hogy nyolc és fél hónapig csak föltételes szabadságon lesz és rendőri felügyelet alatt marad.

Szunyogh Barnabásné kinyitja az iroda ajtaját s a következő pillanatban belép a szobába Madarassy Anna. Odaál a szabaduló fegyenc elé és föllebbenti fátyolát.

— Kálmán!...

A fiatalembernek arcában szőklik a vér. Megragadja a leány kezét csókalkalva halmozza el.

— Azt hittem, hogy rég elfelejtettél ma...

— Hát föltehete rólam?

— Nem fél, nem iszonyodik tőlem, a — fegyencőt?

— Szentül hiszem, hogy ártatlanul szenvedett... Kérni jöttem: ne szomorítsa el ezeket az áldott jó emereket. Menjen haza!... Mutassa meg hogy férfi. Legyen erős!

— Erős?... Szembeszálni egy világgal! Hogy lépten nyomon érezzem a legborzasztóbb megaláztatást... Nem, nem! Ennél a szabadságnál az örök rabság is többet ér. Inkább a pokolba, a kárhozatba!...

— Ne feleddje, hogy nagy kötelesség vár önre. Be kell bizonyítania ártatlanságát.

— Megpróbáltam. Nem lehet.

— Ujra megkíséreljük.

— Hiába minden...

— Persze, én velem már nem is törődik!...

Pedig ha tudnám: hogy vártam önre. Égő vágygyal, türelmetlenül számoltam a napokat, az órákat... Amióta elszakadtunk, lelkem mindig a közelében volt. Láttam szenvedő arcát, hallottam panaszos zokogását... Vele éreztem, vele sirtam. És most, hogy újra elém került, szinte megrészegített a viszontatás öröme. Egy rövidke perc elég volt ahhoz, hogy elfelejtsem két esztendő bánatát, gyötrelmeit...

— Gondolja meg a dolgot, Anna: rabviselt ember vagyok; kerülnie kell. Ha együtt látják velem, megszólítják, elítélik. Boldogtalanná tenném.

— Szeretem!

— Édesatyja megtagadja, kiátkozza!...

— Szeretem!...

— Önt is érné annak a borzasztó átoknak a súlya, mely rám nehezedik!...

— Szeretem!... És ha mindenki elfordul öntől, lesz eröm hozzá, hogy szembeszáljak az előítélettel. Ott leszek az oklalan és bátorítani fogom, ha elcsügged. Ha nyomorogni kell, együtt szenvedünk... És ha el kell pusztulnia, hát együtt pusztulunk el!...

— Legyen meg az ön akarata! Haza megyek!...

— Most tér vissza Ladányi Viktor a fegyház udvaráról. Végigvezették az összes cellákat. Annát meglátva, összecsapta kezét.

— Jól látok e?... Anna kisasszony!... Mit keres itt?

A megszólított mosolt eröltet ajkára.

— Egy kis kirándulás...

— Egyedül?

— Társalkodónom odakünn vár a kocsiában. A fiatal ember körültekint a szobában és megakad a szeme Kálmánon. Gunyos hangsúlyozással jegyzi meg:

— Ah! Ah!... Most már értek mindent.

Az öreg Barnabás közbeszól.

— Végre! csakhogy ráismert az ön egykori barátjára... Nyolc eszdendeig egy iskolába jártak.

Kálmán Ladányi felé közeledik és kezét nyújtja a régi jó barátának. Az pedig elfordul tőle.

— Vissza!... Nem ismerem! Nem akarom ismerni!

És karját nyújtja Annának.

— Menjünk!

— Köszönöm! magam megyek.

Ladányinak arcába szőkött a vér.

— Ugy látszik, még mindig ezt a fegyencet!... Ezt a Lombroso-típust!

És elrohan...

A szabaduló fegyenc térdre hull.

— Jóságos Isten!... Adj erőt, hogy elviseljem rettenetes csapásaidat!...

Dr. Guthi Soma.

(Polyt. köv.)

a Demkő szőlőhegyen nem nagyon régen talált régiségek bizonyítják.)

Kutatásaim után kétségtelenül állíthatom, hogy Pákozdi hegyen a sághi pusztá mentén, de még inkább Sukoró, Ördög kőnkásaitól a Meleghegy gerincén a „Likaskőnél” és azontul is roppant kövekből rakott kőgarád létezett, ma ez már több százados kőbányászás után csak egyes helyeken látható és gr. Cziráky Antal erdejébe csuszamlott kőgaradokból ítelhető.

Tény az is, hogy Fehérvárt már akkor nem csak a Sóstó vizei védtek, de az okmányok szerint töltések, úgynevezett gyepek is, főbbet idéz ezekből Csánki. Ilyen vonalat jegyeztem ki más okmányok után Soponya, Szabadbattyán, Fehérvár vidékén, persze ezeket már elenyelítette az eke, de az öreg írásokban még élnek: a fehérvári keresztetek okmányai szerint — amint azt Károly János monográfiája bőven előadja, — Moha, Árpádvölgye, Magyaralmásnak határában ment fölfele a „fossátum” Vérteshegynek, ennek nyulványait a csákberényi vadaskertben találtam, folytatását pedig a kettős kapunál nyomoztuk ki óriás kőtuskókban, egymásra halmozott kőgaradban és élősziplákban, melyek következetesen haladó vonala a gránási hegy Csákvár és Gánt felé, valamint más irányban Csókakő és Csókahegy peremzetén, könyökre fordulva Mórnál az úgynevezett Türkenschanze gerincen át Mind-szentnek, Gesztesnek tartott és így tovább.

Vajjon a Csurgón látható óriás kőhalmaznak görbülő vonala nem épen üszekötő kapocs volt az imént említett Csórsz-árok és a Bakony között, melyet szintén Bodajk és Csókakő között nem alap nélkül sejtek?

Endre válságos völgyben roppantotta össze I. Erze király és a vitéz Béla vezér a büszke és a magyart leigázni akaró III-ik Henrik császár seregét, mint a hogy összetöri a harapó vasfogó a belészoruló diót, majd azután Bársonyos gye pünél és még inkább Kapuvár gátjainál még inkább tönkrevért. A mi volt I. Napoleonnak 1812-ben Moszkva és a Berezina hídjá, az volt e fennhézázó császárnak Székesszéhegy és Bodajk.

Sokat lehetne még írni a Vértes hegy gátjairól, mely nevét e győzelemtől nyerte, sokat lehetne elmondani a Bakony roppant arányú védelmi vonalairól, de mindez egy újság rovatába bele nem szorítható.

Szolgáljon ez a tisztelt olvasók figyelmének felhívására; másrészt arra, hogy alkalmat nyerjenek hálám kifejezésére azoknak, kik felsőbb megbízatásból nyert tanulmányom útján támogatni szivesek voltak.

A történelem Isten legbölcsebb és irgalmas intézkedésének könyve, tanuljuk meg ez ősi kőgarádok és síkföldi gyepek sorából is a nemzetünket ezer veszedelmen át elvezérő Istenség háladatos és buzgó imádsását; merítsünk azok tanulságából lángoló haszaszeretetet.

Ha ennyit munkáltak és áldoztak őseink a haza megszerzése és megtartásáért, mi is tegyük meg kötelességünket, hogy a hont csorbítottatlanul hagyjuk unokáinkra!

Eger, október hó.

Bartalos Gyula dr.

UJDONSÁGOK.

Időjelzés: enyhe, sok helyütt csapadék.

— **Erzsébet Amália** kir. hercegnő, a kinek városunkba való visszaérkezését november végére várták, még mindig nem érkezett meg. Fiaccskája a kis Kuno, Ferenc herceg, ugyanis számárhuruban megbete-

gedett s a hercegné minden előtt tartván a kis herceg jobbulását, nem akart a hosszú utra vállalkozni. Jelenleg Steierországban Erauenthalban tartózkodnak. Mivel azonban a kir. hercegnő a közel jövőben újabb családi örömeinek néz eléje, hazajövetele valószínűleg csak hónapok múlva várható.

— **Személyi hír:** *Prohászka* Ottokár dr. megyéspüspök tegnap Budapestről visszaérkezett székvárosába s holnap Mindenszentek ünnepén a székesegyházban ő fogja az ünnepi istentiszteletet és a szentbeszédet tartani. A halottak estjén a d. u. 6 órai istentisztelet alkalmával szintén beszédet tart a megyéspüspök. Hasonlóképp részt vesz a szombati, halottaknap-i istentiszteleten.

— **Egyházi zene.** November hó 1-én, azaz Mindenszentek napján a székesegyházban ünnepi mise lesz, a mely alatt a székesegyházi ének és zenekar dr. Kneifel Ferenc karnagy vezetésével előadja König Thaddens „Salve Regina” miséjét. Betétek Gradualára „Time-te Dominum” vegyeskar. Koenen-től offerorionkor „Justorum animae” vegyeskar Witt F.-től. Halottak napján 9 órakor a gyászmise alatt a székesegyházi kar König Th. A moll requiemjét énekl. Offerorionkor „Pie Jesu” Cherubini-től. A mise végétől a tumba beszentelesek előadatik „Liberá me Domine” 5 hangra írt vegyeskar Witt-től.

— **Változások a hadseregénél.** November hó folyamán a hadseregénél a következő változások állottak elő:

A honvédségénél: *Bárdossy* Ferenc és *Pachner* Guidó főhadnagy hadbírók II. osztályu századosá, *Szabó* Márton és *Pokornányi* Gyula hadnagyok főhadnaggyá, *Stolzenberg* Alfréd és *Szöke* Dezső tiszthelyettesek hadnaggyá, *Dalmi* József csendőri tiszthelyettes szintén hadnaggyá. *Ivánka* Sándor őrnagy nyugalomba vonult, *Kovács* István főhadnagyot pedig Munkácsra, *Riesz* Béla alhadbíró a miniszteriumba, *Krajecz* Andor és *Hollovsy* Imre szántiszteket a miniszteriumból Székesszéhegyre, *Feszli* László hadbíró Munkácsról Székesszéhegyre helyezték át.

A közös hadseregben: *Csázy* Elemér hadnaggy főhadnaggyá.

Az *uhlánusoknál:* br. *Wimpffen* Ferenc és *Cornaro* Pál századosokat őrnaggyá léptették elő.

— **Szent Imre ünnepélyek.** Születésének 900-ados évfordulóján nagy arányú ünnepségekben áldoz az egész nemzet, főképen pedig virágja, ifjúsága örök eszményképe emlékének. Az összes iskolák minden lehető fénytel ülik meg a szép ünnepet, melynek előkészítésére máris sok előkészület történt.

A ciszt. r. főgimnázium ifjúsága szt. Imre 900-ados évfordulója alkalmából november 5-én kedden nyilvános iskolai ünnepet rendez, melyen lesz beszéd, több szavalat, ének, melodráma. Az ünnepi beszédet *Prohászka* Ottokár megyéspüspök tartja. Az ünnepre az előkészületek nagyban folynak. Belépti díj nem lesz. Már előre felhívjuk olvasóink figyelmét erre az ünnepre, mely az intézet dísztermében folyik délután 5 órakor. Műsort a szombati számunkban közöljük.

A belvárosi elemi iskolák, az ipariskola és felsőbb leányiskola november 3-án ünnepel a főtemplomban, hol 8 órakor szent mise lesz. A szent misét, valamint a szent beszédet a megyéspüspök mondja. Mise alatt az összes növendékek a szentségekhez járulnak.

A felsővárosi elemiiskolák ünnepé 10-én lesz a felsővárosi templomban.

A fiók Kath. Köriök együttes ünnepet ülnek 10-én a Szent István tereben.

Az ünnepségek részletei még kidolgozás alatt állanak.

— **A jövő évre legtöbb adót fizető porgárok** névjegyzékét ma állította össze az igazoló választmány, melynek tagjai voltak: elnök: *Dieballa* György, választmányi tagok: id. *Almássy* Ferenc, *Farkasdy* Dezső, *Laufnauer* Ferenc, *Szommer* Mór, *Tóth* Artur, *Jegyzője* *Lipsey* Lajos.

A virillisták névjegyzékét adófizetők nagysága

szerint egymásutánba szedve a következőkben adjuk:

Karl István* 4226/24 k., *Weisz* Sándor dr.* 2824/60, *Pert* Miksa dr.* 2661, *Weichinger* Sándor 2460/37, *Czollner* Vince* 2284/86, *Pisky* László 2204/90, *Lauschmann* Gyula dr.* 2061/23, *Boross* Sándor 1961/60, *Kneifel* Ferenc dr.* 1916/20, *Ároky* Antal dr.* 1849/36, *Szabady* József dr.* 1722/76, *Gánóczy* Flóris* 1593/30, *Kégl* Miklós* 11552/26, *Saára* Gyula dr.* 1509/50, *Farkasdy* Dezső* 1494/24, *Lőrincze* Elek 1483/32, id. *Fekete* József 1386/56, *Embecht* József 1374/40, *Lukács* Lajos* 1328, *Szalay* Miklós 1267/88, *Wolkenstein* Herman 1255, *Langraf* Lajos 1225/14, *Csüppentzky* Mihály dr.* 1211/62, *Huszár* Adolf dr.* 1209/40, *Tóth* Aladár 1205/88, *Pető* Miksa* 1130/26, *Knittelhoffer* Károly 1112/54, *Pollák* Ármán 1089/92, *Csitári* G. Emil 1046/20, *Kalte-necker* Márton 1027, *Kövessey* István* 1062/40, *Havranek* Jenő 1902/40, *Tóth* Artur 989/26, *Ifj. Csapó* István 960/24, *Deutsch* Ignác 958/80, *Pásztori* Sándor* 957/40, *Lurja* Aladár dr.* 916/46, *Almássy* József 898/13, *Kohn* Adolf 897/90, *Keresztes* Zsigmond 892/92, *Pataky* Ármán dr.* 867/18, *Say* Ferenc 866/46, *Steiner* Jákó dr.* 864/36, *Eldő* Gyula dr.* 864/24, *Tar* József* 861/20, *Schlammadinger* Antal 834/45, *Schulhof* Zsigmond dr. 831, *Antal* József 818/90, *Röhlich* Ferenc 803/50, *Barnai* Ignác 798/31, *Tőke* Pál 791/03, *Borchert* Jenő dr.* 778/18, *Káldor* Dávid 765/23, *Bauer* Károly 764/54, *Trummer* Sándor 764/54, *Héjy* Imre 708/03, *Fekete* Géza 702, *Birkli* János 697/23, *Engel* Sándor 694/36, *Krausz* Zsigmond* 668/90.

Esetleg behívdok névjegyzéke: *Német* János 658/32, *Deutsch* Simon 652, *Bernstein* Sámuel 635/30, *Wollner* Sándor 635/40, *Havranek* Antal 635/24, *Deák* Dávid 621/60.

A csillaggal jeleztek adója kétszeresen számíthatik.

— **Kinevezés** *Vermes* Lajos helybeli pösta és táviratdiszt pösta- és távirda főtiszté neveztetett ki.

— **Szerencsétlen esés.** A Szögyény-utca egyike a város legveszedelmesebb utcáinak. Az ott lakók szerint alig van nap, hogy kisebb-nagyobb szerencsétlenség elő ne adná magát. Az utca kövezete megkopott, a kövek gömbölyűre csiszolódtak s mivel az utcán forduló is van, alig mulik el nap, hogy egy-egy ló el ne csusznekk, veszélyeztetve természetesen az élelnek forgalmu utca járókelőit is. Tegnap *Pénzes* Imre v. b. tag járt szerencsétlenül. Lova elcsuszott s hirtelen esésében a gyeplővel magával rántotta *Pénzes* Imrét is. *Pénzes* fejlet esett a kocsióról a kövezetre és súlyos sérüléseket szenvedett, arcát lezuzia s oldalán is fájdalmas ütést kapott. Szerencséjére agyrázkódást nem szenvedett. Beszálították a *Schlammadinger* fele üzletbe, a honnan a mentők vitték haza lakására.

A mint tudjuk, a mérnöki hivatal felvette programjába, de jövőre, ha a vízvezeték illetőleg a csatornázás napirendre kerül, föltétlenül fel kell cserélni a kövezetet, hogy a sokféle kellemetlenségnek elejét vegyék.

— **Az építő iparosinasok tanfolyama.** Az építő iparágakon levő inasok tanfolyama november 3-án, reggel 9 órakor az ipariskola helyiségében megkezdődik. A beírás november 2-án este 5 órától 7-ig az ipariskola igazgatói irodában történik. A taneszközök beszerzésére minden tanuló mindjárt beíráskor 4 koronát fizet.

— **A Torna-Club házi versenyének részletes** eredménye a következő:

I. Ifjúsági számok: 1. 60 m. síkfutás: 1. *László* Tihamér (7½ mp.) 2. *Lichtneckert* Ferenc, 3. *Cser* Kamil. 2. Magasugrás: 1. *Cser* Kamil (148½), 2. holtversenyben *Alagi* Huba, *Lichtneckert* F., 3. holtversenyben: *Rézmann* Lajos és *Babérfalvy* Guidó. 3. Gerelydobás: 1. *Lichtneckert* F. (24.90 m.) 2. *Bükkös* Lóránt, 3. *Csákány* Valér. 4. Diszkoszdobás: 1. *Csákány* V. (25.75 m.), 2. *Cser* K., 3. *Rieder* Ödön, 5. Staféta: győztes a kereskedelmisták csapata (*Ferenczy*, *László*, *Rieder*, *Lichtneckert* (5.25 m.), 2. *Ferenczy* Gyula (5.16), 3. *Kis* (5.15).

II. Egyélti számok. Százméteres síkfutás, handicap: 1. *Ferenczy* Pál (1:04 — 5 m. előny), 2. *Lichtneckert* László (előny nélkül), 3. *Krausz* Nándor (9 m. előny.) 2. Magasugrás handicap:

